

Művelődéstörténet a 18-19. században

Oktatók: Gyimesi Réka, Csibi Norbert

Kedd [14:00-15:30] Ró 214

A félév során a hallgatók áttekintik az újkori magyar és európai művelődéstörténet releváns korszakait és néhány kiemelt részterületet közelebbről megvizsgálják. Utóbbihoz önállóan gyűjtenek szakirodalmat és forrásokat, illetve tartanak a témából referátumot (60 perc). A félév során minden hallgatónak kötelező két óra megtartásában részt vennie, egyszer előadóként, egyszer segítőként. A hallgatóknak az eredményes órátartás céljából előre ki kell osztaniuk a csoport számára feladatokat, készülnivalót. A referátum megtartása mellett a fő előadó a saját témáját írásban is bemutatja, egy 10 oldalas szemináriumi dolgozat keretében.

A referátum tartásánál a következő szempontokra kell ügyelniük:

- A választott téma alapfogalmainak bemutatása
- A korszak, a környezet ismertetése
- A művelődéstörténeti változások társadalomformáló hatása (kik voltak a kezdeményezők, mely társadalmi rétegekhez ért el az adott jelenség, milyen addigi szokásokat, normákat változtatott meg, mik lettek a következmények?)
- Olyan releváns források és szakirodalmak gyűjtése a témához, amelyek alkalmasak a korszak bemutatására, illetve illusztrálására
- A bemutatott források és a szakirodalmak egybevetése

A szeminárium teljesítésének feltételei:

- Két óra tartásában való részvétel
- szemináriumi dolgozat elkészítése
- aktív órai részvétel (a kurzusok 75%-ának látogatása – maximum két hiányzás engedélyezett).

A félév menete:

- 1.) Szeptember 8.** Tájékoztató. Témák kiosztása.
- 2.) Szeptember 15.** A barokk kor művelődéstörténete. (Gyimesi Réka)
- 2.) Szeptember 22.** A felvilágosodás művelődéstörténete. (Csibi Norbert)
- 3.) Szeptember 29.** Európa szellemi áramlatai a 19. században és hatásuk a művelődésre. (Gyimesi Réka)

- 4.) **Október 6.** Önálló feladatok elkészítése.
- 5.) **Október 13.** Önálló feladatok elkészítése.
- 6.) **Október 20.** Önálló feladatok elkészítése.

Szünet október 26 – október 30.

- 7.) **November 3.** Prezentáció 1.
- 8.) **November 10.** Prezentáció 2.
- 9.) **November 17.** Prezentáció 3.
- 10.) **November 24.** Művelődési viszonyok a 18-19. században. (Analfabetizmus, oktatás, a különböző társadalmi rétegek számára elérhető kulturális lehetőségek) (Gyimesi Réka)
- 11.) **December 1.** Az 1867 utáni művelődéspolitikai az 1890-as évekig. (Csibi Norbert)
- 13.) **December 8.** A millennium és a századforduló időszakának művelődési viszonyai (Csibi Norbert)

Választható résztémák:

- A média forradalma a 19. században.
- A magyarországi sajtó átalakulása a 19. század második felében.
- A „nemzet színpadra állításai”. A Nemzeti Színház és a nemzetépítés.
- A szabadidő és a szórakoztatóipar megjelenése.
- A film születése és a magyarországi mozi-hálózat kialakulása.
- A civil társadalom szerveződése a 19. században.
- Zenei kultúra a 19. században.
- Állami expanzió az iskolapolitikában (18-19. század)
- A felvilágosodás viszonya a valláshoz és az egyházhoz.
- Könyv, könyvpiac, könyvkereskedelem a 18-19. században.

Ajánlott irodalom:

- Asa Briggs – Peter Burke: A média társadalomtörténete. Napvilág, Budapest 2004.
- Frédéric Barbier: A könyv története. Osiris, Budapest 2005.
- Frédéric Barbier: A modern Európa születése. Kossuth, Budapest 2010.
- Frédéric Barbier – Catherine Bertho Lavenir: A média története. Osiris Kiadó, Bp. 2004.
- Pierre Chaunu: Felvilágosodás. Osiris, Budapest 1998.

Pukánszky Béla – Németh András: Neveléstörténet. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 1995. 179-237; 269-304; 317-348.

A hosszú 19. század rövid története. Szerk.: Bebesi György. Comenius, Pécs, 2005. 111-134.

Im Hof, Ulrich: A felvilágosodás Európája. Atlanstisz, Bp., 1995.

Hahner Péter: A régi rend alkonya. Egyetemes történet 1648-1815. Panem, Bp., 2006.

Fináczy Ernő: Az újkori nevelés története. Könyvértékesítő Vállalat, Bp., 1986.

Kelényi György: A barokk művészete. Corvina, Bp., 1985.

Éri Gyöngyi: A magyar századforduló, 1896-1914. Corvina, Bp., 1997.

Kosáry Domokos: Művelődés a XVIII. századi Magyarországon. Akadémiai Kiadó, Bp., 1996.

Mészáros István: A katolikus iskola ezeréves története Magyarországon. Szent István Társulat, Bp., 2000.

Mészáros-Németh-Pukánszky: Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe. Osiris Kiadó, Bp., 1999.

Domanovszky Sándor (szerk.): Magyar művelődéstörténet. Barokk és felvilágosodás. Magyar Történelmi Társulat.

Kósa László (szerk.): Magyar művelődéstörténet. Osiris Kiadó, Bp., 2006.

Kókay György: A könyvkereskedelelem Magyarországon. Balassi, Budapest 1997.